

Pályázatok

A budapesti aut. orth. izr. hitközség a Kazinczy-uccai főzsinagógájában megüresedett

főkántori állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak szigoruan orthodox zsidó életmódot folytató (ראוי השם), kik a 40 ik életévet még be nem töltötték; az ó-héber liturgiában teljes jártassággal, zenei képzettséggel bírnak és énekkarral működni képesek. A titkári hivatalba (VII., Dob ucca 35.) benyújtandó ajánlathoz életkort, családi állapotot, vallási életmódot és eddigi működést igazoló okiratok csatolandók. Próbaelőadásra csak meghívottak bocsátatnak, az utiköltség csakis a megválasztottnak térítetik meg.

Budapest, 5693. Chesvon havában.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség előljáró-ága.

Az Orth. Közp. Iroda által indított jesivaakció részére, Tomché Jesivosz felajánlások Budapesten

Kazinczy uccai főtemplom: Óbudai Freudiger Ábrahám 18, Löwy Lajos 10, Sussmann Viktor rabbi, Herzog József, Goldberger Liszt Ferenc tér, Burgér Kazinczy u., Spitz Hermann, Kemény Király u., Óbudai Freudiger Fülöp, Mayer Lipót, Sternberg Z, J. 5-5, Fried József, Munk Miklós 4-4, Tauber Mihály, Weisz Mór Dob u., Dr. Dach Sándor, Blau Jenő Andrassy ut, Freund Jakab, Fejér Géza, Löwinger Sándor, Stern József, Spitz Sándor, Schleifer Zoltán 3-3, Singer József, Glanz Samu, Schächter Ármán, Rosenberg Dezső, Steinberger Áron, Léb N. 2-2, Wieder tanár, Wieder, Bernáth Sámuel, Rosenbaum Miklós, Rabinek Zsigmond, Kornfein Ábrahám, Fleischer Dohány u., Mandel Simon, Sternberg Bernát, Schleifer Imre 1-1, Weisz Péter, Dr. Pápai Márton 5-5, Stern Csányi u. 3, Ernst Márkus, Mayer Ignác, Steiner Ármán öccse, Flaachner Béla, Puncz A. Samu, Löffler Henrik 2-2, Gombó Mayer, Salamon Miklós, Bodnár Dezső, Teitelbaum Dezső, Salamon Mór, Halpert, Wosner Lajos, Wosner Mihály, Mayer N., Farkas Dohány u., Fürst, Federer, Weinberger, Steiner Ármán, Stern A. Sámuel 1-1, Hecht Kertész u. 0 50, Rosenberg (Király u.) 2. Összesen P 175-50.

Orth. Saszchevra (Orczy templom): Klein Márkus 15, Kohn J. Herman, Schönberger Fülöp 10-10, Mayer Ignác, Kohn Manó, Schlesinger S. Jakab, Spiller Ernő, Fülöp Lajos, Roth Henrik 5-5, Spitzer Sándor 4. Kövesi Ignác 3-60, Barna Ignác, Heiden Leó, Flaachner Antal, Rosenbaum Miklós 3-3, Altschüler Eisig, Grünwald Béla, Duschinsky Márk, Feldmann Izák, Papper Sándor, Königsberg Ábrahám, Klein Dávid,

Kramer S. B., Rebenwurz Izidor, Strauszmann Dániel, Strasser Ignác, Dr. Stein Artur, Csillag Ignác, Tauber Simon, Müller Nándor, Schlesinger Zsigmond, Schreier Dezső, Rosenblatt Mór, Rosenblatt Lajos, Floh József, Werner Henrik, Schwartz (Dob u. 76) 2-2, Abelesz Miksa, Adler Jakab, Ganzfried Jenő, Goldblatt Simon, Csukai Sándor, Lipschitz Samu, Neugewürtz Lipót, Fischl Viktor, Kohn Adolf, Rosenbaum Jakab, Rosenberg Izák, Klein Ármán, Klein József, Klein Rafael, Klein Lipót, Stillfried József, Dr. Stillfried Mihály, Seiler Dezső, Frank József, Frank Bernát, Moskovits Lajos, Schlesinger Mór, Schlesinger László, Schlesinger Miksa, Hermann Mayer, Neuwirth Jenő, Eisler Lajos, Eisler Miksa, Bergsmann Sándor, Fedrit Zoltán, Davidovits József, Hönig Ödön, Herzog Vilmos, Renner Dániel, Renner Ábrahám, Ausch Vilmos, Kohn Sámuel, Feig Dávid Klein Adolf, Lindenfeld Nánán, Lindenfeld Zoltán, Winkler Zsigmond, Goldmann Béla, Dr. Kohn László, Ganz Hermann, Domán Mór 1-1, Baum H. rabbi, Papper Albert, Teil N, Holzer Izrael, Eisler Mór, Weisz Manó, Weisz Vilmos, Berger Mór, Mar-morstein Fülöp, Höchberger Sándor, Katz Mihály 0 50-0 50. Összesen P. 180 10

Óbudai Freudiger Ábrahám-minjon: Óbudai Freudiger Ábrahám, Óbudai Freudiger Sámuel 18-18, Óbudai Freudiger Fülöp, Dr. Rakonitz Gyula, Schreiber W. Sámuel, Dr. Deutsch Adolf, Blau Lipót, Gellért N., Neumann Hermann, Ehrenfeld Dezső 5-5, Unger Ignác 4, Weinstock Vilmos, Tauber Emil, Ernst Izidor 3-3, Friedmann Bernát, id. Blau Lipót, Offenbüttler Farkas, Ehrenfeld Márton, Ehrenfeld Miklós 2-2, Eisler Jenő, Klamka Jenő, Eisler Benő, Eisler Sándor, Gellért Endre, Blau Miklós, Blau Imre, Blau Sándor 1-1, Összesen P. 107 — **Blau Miksa minjon:** Katz K. 4, Blau Miksa, Keszenbaum, Gruber W. F., Adler Zsigmond, Scheer Ferenc 1-1, Blau Bernát 0 50. Összesen P. 9 50.

Frankl Adolf-minjon: Frankl Adolf, Kahán-Frankl Samu, Dr. Reiner Imre, Klein Ármán 10-10, Weisz Ignác 20, Kahán-Frankl Cvi, Friedmann József 5-5, Groszberg Jenő 4, Hilderling L., Weisz D., Kohn R., Bernfeld Kálmán, Blum Bernát, Aigner Jenő, Meisels Dezső, Felsenburg Norbert 3-3, Schiff Ignác, Weisz Mátyás, Berkovits Jenő, Se-linger Mór, Klein Zoltán, Barna Samu, Klein Izidor, Berger Vilmos, Friedmann B. S., Berkovits Arnold 2-2, Wertheimer Artur, Blum Jenő, Weisz Mátyás 1-1.

Tórasz Cheszed imaház, Szövetség u. 43: Fogel Hermann 5, Weisz Adolf 2, Reichmann József, Spatz Lajos, Braun Izrael rabbi, Pollák Jakab, Jungreis Dávid, Katzburg Samu 1-1, Trencsiner Alfonz, Lampel Lipót, Pollák Gyula 0 50-0 50 P. **Stern Éltás-családjá:** Stern Leó, Stern Hermann, Stern Ödön, Stern József 5-5, Stern Éltás 4, Stern Jónás, Stern Artur 2-2, Stern Salamon 1 pengő.

Apró hirdetések

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cég nélküli levelezés.

LÖWINGER SÁMUEL Kaba. Házasság-közvetítő. *Biztos eredmény!* Válaszbélyeg MEISELS házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Taliszszövöde, könyvkereskedés. Rombach utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

VALLÁSOS megbízható minden leányt keres budapesti család. Ajánlatok „Orthodox” jellegre a kiadóba küldendők.

ELADÓ örök áron nagyközseghen lévő ház üzlettel, italmérséssel, 2,500 pengőért. „Meccie” jelleg. (Válaszbélyeg.)

GYERMEKSZERETŐ, szigoruan vallásos, perfekt német-magyar nevelőnőt keres előkelő budapesti orthodox család három gyermekéhez Dr. Deutsch igazgató, VII. Dob-utca 35.

SZÉP nagy Széfer-tóra eladó. Megtekint-hető Grassalkovics-utca 20. fűszerüzlet.

SZEGÉNY, kereset nélküli zsidó asszony kéri a jószívű embereket, hogy régi használt ruhákkal támogassák. Leitner Józsefné, Bpest, Angyal föld, Fáy utca 70.

ORTH. uricsaládból származó árvalány férjhezmenne 3000 pengő hozományal, biztos egzisztenciájú vallásos fiatallemberhez. Jelige: „Mazl úbróche 23”.

SZÉFER TÓRA, szépírásu, oicsón eladó. Megbízott: Farkas, Miskolc, Telegdi-u.

ENGEL Jenő orth. kóser étterme, Miskolc, Arany J. u. 11. Menürendszere. Lakodal-makat külön teremben is vállalok.

SKREK-féle virstli, szalámi, felvágottak, Miskolcon is budapesti árban kapható. Perlsteinnél. Széchenyi utca 56.

NŐSÜLNE szigoruan vallásos házból husz éves fiatallember. Közvetítők közbenjár-hatnak. „Önálló pékmester” jelige.

SABOSZRA reflektáló, kimondottan ügyes eladó rőfös- és ruhakereskedőse-gédet azonnalra felveszek. Lehetőleg fényképet is kérek. Braun József, Moson.

KERESEK főzésben perfekt zsidóleányt vagy asszonyt. „Vidék” jellegre, válaszbélyeggel.

SZERÉNYIGÉNYŰ RŐFÖSSÉGÉD, fiatal, vallásos, azonnali belépésre állást keres. „Megbízható” jellegre a kiadóba.

ÓRÁSMESTER-baromfimeztész, kis hit-közseghen 40-60 P fizetésért állást vá-lalna. „Talmidchóchom” jelige. Válaszbélyeg.

PERFEKT sütni-főzni tudó, megbízható vallásos zsidóleány-szakácsnőt keresek kis családnak. Reiner Ferenc, Miskolc, Széchenyi utca 92.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET,
Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót ז"ל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Külföldre 25 P.)

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A HÉT TÜKRE

A magyarországi orthodoxia kö-reben a hét meglehetősen esemény-telenül telt el. Annál élénkebb helyzetkép rajzolódik elénk a szlo-vákiei orthodoxia berkeiből. Odaát, mint már jelentettük, orthodox iro-dai elnökség megválasztására ké-szülődnek, amely tény egymaga elegendő az orthodox zsidó feleke-zeti politika iránti érdeklődés fo-kozottabb felélesztésére. A válasz-tás előkészítésére kedden ülésezett a pozsonyi orth. iroda központi választmánya, melyen a szlovensz-kói rabbibizottság tagjai is részt vettek. A szlovenszkói elnökség-választáson kívül nagy élénkséget hozott a szlovákiai orth. felekezeti belpolitikába, a ruszinszkói Iroda körül beállott fordulat. Az erről kiadott hivatalos jelentést, magyarra lefordítva, lapunk más helyén hoz-zuk.

Belföldi orthodox vonatkozása események híján meglehetősen élén-ken foglalkoztatta a napokban a magyar-zsidó közvéleményt egy kínos incidens, mely Debrecenben játszódott le. A debreceni egyetem egyik előadó termébe ugyanis be-osont egy kóbor kutya, ami a di-ákságnak az előadó professzor ré-széről kellemetlenséget okozott, amit úgy háritottak el, hogy a kut-yát — a zsidó diákság nyakába varrták, azaz kijelentették, hogy ók engedték be az ebet, amire ve-sekedés és — eltanácsolás követ-kezett. Eddig a zsidók csak em-berek bűnbakjai voltak, most már a kutya bűnbakjaivá is lettek — ezen a kutyahistórián csak nevetni lehet s szomorkodni kell. Talán épületesebb lesz, ha ettől, a Ma-gyarországhoz méltatlan komédia-tól, elfordulunk s lepergettjük ma-gunk előtt a heti európai zsidó ese-

ményeket. Hisz napról napra lát-juk, hogy a mai időben minden ország sorsa egybe van kötve az általános világhelyezettel s ez a sza-bály a zsidóságra is alkalmazható.

A német zsidóság nem veszítette el fejét Hitler előretörésénél s most hogy 35 mandátumot veszített a vá-lasztáson, nyugodtan megállapíthat-ják, hogy az egyik csata meg van nyerve, de a háboru még nem vég-ződött diadalmasan, mert a német nemzetiek, akik több mandátumot nyertek, kimondott antiszemitaik. Az igazi antiszemitizmus természetesen gazdasági jellegű. A zsidóság véde-kezik, ahogy tud. Erélyesen sürge-tik a zsidó lapokban, hogy zsidó munkaadók adjanak foglalkozást zsidó állatalanoknak és foglal-kozásnélkülieknek. Megállapítást nyert, hogy némely zsidó főnök mondvacsinált okokból nem ad zsidó alkalmazottnak foglalkozást, míg a keresztény munkaadók rend-szerint igen meg vannak elégedve zsidó személyzetükkel. A szomorú elhelyezkedési viszonyok követke-zésben oly akció indult meg, hogy kereskedelmi és ipari pályára lépni akaró zsidó fiatalembereket, akik-nek szülei némileg módosak, ki-küldjenek a Szentföldre, hogy ott tanuljanak ipart s kereskedelmet. Hogy az antiszemita heccек lecsen-desedtek, annak oka az is, hogy a német idegenforgalom rendkívül megcsappant az amerikai zsidók kimaradásával, aminek egyik oka a zsidóellenes hecc. Ilyen szem-pontból jellemző, hogy a thüringiai nem-zsidó szállodatulajdonosok erélyesen kikelték a rituális metszés eltiltása ellen, mert nem szabad a vendégek kényelmét megszorítani semmiféle módon. (Thüringia ve-zetősége még most is hitlerista.)

A franciaországi antiszemitizmus elleni liga legutóbbi összejövetelén tiltakozott az ellen, hogy a francia kormány nem fojtotta el erélyesen az északafrikai Tuniszban kitört s palesztinai arabok által szított za-vargásokat. A liga erélyesen kikelt Herriot miniszterelnök ellen, aki a ligához irt levelében arra kérte a zsidóságot, hogy ne ragadtassák el magukat a moszlim vallás elleni kijelentésekre — a liga megállapítja, hogy ilyesmi soha nem történt meg.

Anglia zsidósága meg volt bot-ránkozva azon, hogy egy *Belfradge* nevű filmkritikus a rádion keresztül antiszemita beszédet tartott. A rádió vezetősége radikálisan csinált rendet, ellentétben sok más orszá-gal, ahol a rádióban elhangzottakért sohasem kap elégtételt a zsidóság. Érdemes feljegyezni, hogy az an-gol zsidóság vezetői elvetették azt az ajánlatot, hogy hitközségi tiszt-viselőik csak angol honosok legye-nek.

A zsidóság legrendszerezesebb gaz-dasági elnyomatását a lengyelor-szági zsidóság szenvedti, amint er-ről legutóbb Lewin főrabbi-képvi-selő megrázó képet festett a varsói szejmben. A zsidóság védekezési harcából kiemelendő, hogy terjed a mezőgazdaságra való áttérés és csomó új zsidó falu keletkezett. Az orthodox ifjuság egy része pe-dig ipari foglalkozásba kezd. — Mindezeket a törekvéseket a zsi-dóság vezetőinek állandó buzdítása kíséri, amely azt hangoztatja, hogy nem szabad elcsüggedni, ki kell tartani, idegekkel kell legyűrni a mai nehéz időket. Óhajtan-dó, hogy ez a vigasztalás valóvá vál-jék, mert ezzel Európa sok kisebb országának zsidósága is tűrhetőbb helyzetbe kerülne.

Jeruzsálemi levél

Nagy feltűnést és sok beszéd tárgyát képezi egy incidens, amely a napokban egy törvényszéki tárgyaláson előfordult. Tárgyalás alá került egy öngyújtogatási eset, amelynek vádlottja egy zsidó kereskedő volt. A bíróság 3 tagból állt. Elnöke volt a „*zekán hásaftim*” a bírák legidősebbike. A tárgyalási terem megtelt nagyszámú hallgatósággal, akik a tárgyalás folyását figyelték és kíváncsian lesték a per kimenetelét. A vádat *Iljot* államügyész (*ajrech din hamemsesz*) képviselte, aki vádbeszédét így vezette be:

— Előttünk egy egyszerű gyújtogatási eset. Előttünk van a megszokott összes ismertetőjeleivel egy zsidó, egy biztosító társaság és egy bolt, amely értékénél magasabb összegben van bebiztosítva.

Frumkin bíró közbevág:

— Zsidó?

Az ügyész folytatja beszédét, míg a bíró ismét megzakítja:

— Miért hangsúlyozod, hogy zsidó?

— Biztos, hogy a vádlott zsidó — feleli az ügyész.

— Azt akarod tehát mondani, hogy a vádlott zsidó volt az alapja a gyújtogatási bűnnek?

— A zsidók áruraktárait nagyobb értékre biztosítják s azután meggyújtják, ez ismeretes Londonban is...

— Itt London nincs tárgysoron — mondja végül a bíró haragosan.

Az ügyész folytatja:

— Mellékes, ezeket a szavakat mondhattam volna zsidó helyett angolul vagy arabul kapcsolatban is, de jelen esetben éppen zsidó a vádlott. — Majd befejezi vádbeszédét, amelyre Elías védő választott. Itélethozatalra nem került sor, el lett halasztva.

A sajtó erősen kritizálja az esetet. A „*Haarec*” c. napilap követeli az ügyész „felmentését”, hivatkozik egy precedensre, hogy egy

bírót menesztettek, mert a törvényszék előcsarnokában zsidóellenes megjegyzést tett.

November 2-án, a Balfour-deklaráció évfordulóján tartott ünnepélyes gyűléseken az összes szónokok szóvá tették az esetet és elégtételt követeltek.

Dizingoff, Tel-Aviv polgármestere nagy beszédben foglalkozott Balfour deklarációjával és így fejezte be nagy beszédét:

— A kormányügyész az egész zsidóságra megszegyenítő nyilatkozatot tett. Remélem, hogy szervezeteink tudni fogják erre a kötelességüket. Csodálkozom, hogy az ott jelen voltak, nem hagyták el a helyüket, hadd tudják meg azok, akik fejünkre küldenek olyan embereket, mint Iljot — hogy Izrael becsülete nem „hefker” nem szabad préda, mi magunk fogjuk azt megvédeni.

A jeruzsálemi zsidó ügyvédek szövetsége foglalkozott az ügyvel és kimondotta: „A közgyűlés megállapítja, hogy Iljot kormányügyész magaviselése méltatlan volt. Egy tisztviselő Erecz-Jiszróélnben, aki ilyen magaviselést megenged magának, nem méltó a reábizott hivatalra.”

Tiltakozott a *Váád Ha-Leumi* és az *Aquasz Jiszróél*.

Iljot kormányügyész ezek után összehívatta az esetnél szereplőket és a következő nyilatkozatot tette:

— Köszönetet akarok Önöknek mondani azért, hogy alkalmat adtak nekem, hogy nagy fájdalommal kifejezést adjak, azon általam használt szavakért, amelyek az összszidóság érzelmeit megbántották. Ama kijelentésem, hogy a vádlott zsidó volt az alapja az öngyújtogatási vádnak, ünnepé-

Értesitem n. é. közönséget, hogy **gőzmosó, festő és vegytisztító** üzemet a legmodernebb gépekkel kibővítettem és új helyiségbe,

VII., Kazinczy ucca 6. sz. alá helyeztem át.

Tisztelettel
FAVORIT Vegytisztító és Gőzmosóda
Cégtul.: Berkovits Lajos.

lyesen visszavonom, mert ennek semmi törvényes, jogos, vagy tényleges szankciója nincs. Hirtelenségemben (*b'heszech hado-asz*) és meggondolatlanból állítottam valamit, amit most teljesen visszavonom.

Ezután Frumkin bíró megállapította, hogy nagy elkeseredést okozott az eset, amelyre precedens nem volt. A bíróság elnöke pedig megállapította, hogy ezt a nyilatkozatot megtenni kötelessége volt a kormányügyésznek, mely nyilatkozatot a megbántott palesztinai önértékes zsidóságnak fényes elégtételt szolgáltatott.

A „Doár Hajom” című héber napilap vezércikkben reflektált az arabok állításaira a zsidóknak és az araboknak Palesztinában való letelepülése kérdésében. Az arabok azt állítják, hogy ők uralkodtak Palesztina fölött az utóbbi 1300 esztendőben, míg a zsidók alig uralkodtak az országban 900 évig. Ezzel szemben a cikk dokumentális adatszerűséggel halomba dönti ezt az elméletet és bebizonyítja, hogy az arabok alig éltek Palesztinában 500 évig és ez alatt is megszakításokkal. Amidőn a hetedik században O a n e meghódította Palesztinát, nagy és erős zsidó hitközségeket talált az országban, akiknek szövetséget ajánlott fel.

Későbbben a palesztinai zsidó lakosság összefogott a mohamedánokkal, hogy kiűzzék az országból a kereszties vitézeket. Az Omár-mecset, a legnagyobb mohamedán templom építésénél, amelybe most nem léphetnek be zsidók — 36 zsidó kézműves dolgozott.

Alexander Vilms.

Mi ujság Huszton?

Husztról jelenti tudósítónk: A dolgok jelenlegi állása szerint, ha nem is teljesen bizonyos, de valószínű, hogy Duschinszky főrabbi tavasszal elhagyja Husztot és elfoglalja a rabbiszéket Jeruzsálemben.

A hitközség kebelében dúló nagy viszályokat a Duschinszky főrabbi elnöklése alatt ülésezett választott bíróságnak sikerült megszüntetni s az új választások már a béke jegyében folytak le.

Megválasztottak: Kösztenbaum Jakab elnök, Davidovits Márton II. elnök, Eizikovits Dávid III. elnök, Majerovits József pénztárnok, Holländer Lipót, Ackermann Ignác, Gelb Salamon gabek. *Választmányi tagok:* Heimfeld Nathan, Weisz Herman, Katz Majer, Davidovits Mór, Hartstein Samuel, Lebovits József, Salamon Márton Wiedermann Matesz, Szinay Adolf, Markovits Salamon, Szegal Julius, Rosenbaum Herman, Gottlieb Simon, Rosenfeld Lipót, Weisz Hers Ber, Landau Márton, Katz User, Farkas Herman, Kahan Dániel, Rosenthal Samuel, Steinberger Jakab, Kleinman Méjer, Weisz Ábrahám.

Hitler zsidó névrokonát meg akarták lincselni egy lengyel-zsidó faluban

Hitler keresztnevére, a meglehetősen szemitául hangzó Adolfrá rengeteg sikerült és kevésbé sikerült viccet gyártottak már világszerte, azok a jelentések azonban, amelyek varsói keltezéssel most futnak be, azt látszanak igazolni, hogy nemcsak az „Adolf” hangzik zsidósan, hanem a Hitler vezeték-név is zsidó eredetű. Varsói jelentések szerint Lengyel- és Oroszország zsidó lakta területein rengeteg olyan zsidó él, akit Hitlernek hívnak. Majdnem olyan mindennapi név ez ott, mint Magyarországon a Kovács.

Varsóból érdekes esetet írnak most ezzel a jelenséggel kapcsolatban. Természetesen az orosz és lengyel zsidók is tudják, hogy kicsoda Hitler, mit tervez és milyen programot vall a zsidóságot illetően, természetes tehát, hogy nem is nagyon szeretik.

A név zsidó eredetéről a következő magyarázatot adják: Az orosz és lengyel zsidók körében nagyon elterjedt női név a *Gitel*. Az oroszországi zsidóknál még ma is szokásban van, hogy az egyes családokat egy-egy családanévvel nevezik el. Így történt, hogy a régi Oroszországban sok családot a *Gitel* nevű családanévéről *Gitlernek* neveztek el. Több ilyen *Gitler* nevű család azután Oroszországból Lengyelországba telepített át, miután pedig a lengyelek a *G-t H-nak* ejtik, a *Gitlerből* *Hitler* lett.

Ilyen körülmények között lett általánosan elterjedt név a Hitler az orosz és lengyel zsidók között.

A lengyelországi *Nalevka* községbe a múlt héten egy ismeretlen fiatalember érkezett s a vonatból egyenesen a pályaudvari étterembe ment, ahol egy korsó sört kért. A vendéglős vidéki szokás szerint beszédbe elegedett az új vendéggel:

— Kérem Uram, — mondta neki — Önnek most nem kell fizetni a mai cechet, azonban kérem, sziveskedjék nevét és címét beírni a vendégkönyvbe. Remélem, ittartózkodása idején állandó vendégem lesz és nálam az a szokás, hogy törzsvendégeim pénteken délután fizetik ki a heti számlát. A fiatalembernek nem volt ez ellen kifogása és elvette utlevélét:

— Hitler a nevem...

Tovább azonban nem folytathatta. A primitív lengyel falusiak, akik csak a gyűlölt nevet hallották, tovább azonban nem gondolkodtak és nem következtettek, felugrottak a szomszédos asztalok mellől és

fenyegetőleg közeledtek a szerencsétlen idegen felé. Ez amikor látta, hogy meg akarják támadni, menekülni kezdett. Egyetlen ugrással az ajtónál termett és rohant az utcára. A meglepett utcai járőrkélok csak ezt a kiáltást hallották: „Ott fut Hitler!”, mire ezek is üldözőbe vették az idegent. Az üldözők csoportja egyre nagyobb és a hajsa egyre vadabb lett. Már-már úgy látszott, hogy elfogják és meglincselik a szerencsétlent, amikor a falu egész csendőrsége is kivonult s az üldözők és az üldözött közé vetette magát.

A csendőrségen tudódott ki azután, hogy a szerencsétlen fiatalember Hitler ugyan, de legkevésbé sem Adolf, hanem — Konstantin. Vallására vonatkozólag viszont kiderült, hogy nem fajvédő, sőt zsidó.

Igy történt, hogy egy i'tenhátamögötti faluban Hitler helyett egy zsidó névrokonát akarta megtámadni a falusi zsidóság.

A „Lublina” és a cadik...

Volt egyszer egy szentéletű mester, akit a *chószid-hivők* mint nagy cadikot tisztelték. A nagy férfiú sokáig idegenül nézett Kelet felé, ahol Bál Sém tanítása tüzes lángot gyújtott a szívekben. A hgyománys előírásokat hajszálnyi pontosan betartotta, de nem hatotta át az a forró, nagy lelkesedés, az a benső hev, amellyel imáit a Mindenható számolya elé szerette volna az áhitat, a „hiszlahávisz” szárnyain röptetni. Egyszer azután rászánta magát, hogy elutazik Lublinba, a híres Reb Jiczchok Jákajuhoz, meglátogassa és megismerkedik a *chószidok* igazi életével. Fölkészült az utra, de mielőtt kocsjára fellepett volna, hangos szóval fel-fohászzkodott:

— Édes jó I'tenem, Te aki tudod minden teremtetty lényed titkát, ismered az én lelkem szándékát is. Téged kereslek messzi földön, Tehozzad akarok eljutni az igazság utján. Könyörgöm Hozzad, ne engedd hogy rossz utakra tévedjek és eltérjek szentséges tanításodtól...

Napokon át robogott a szekér a szentéletű férfiúval a Kárpátok bércei hegyein át. Azután beérkezett az álmos lengyel rónaságra s végre fáradtan megtörve állított be Lublinba, Reb Jiczchok Jákaju házába.

— Békesség veled! — szölt vendégének a lublini — ülj le házukban és érezd ma-

gad otthon. De előbb felelj egy kérdésemre! Miért olyan szomorú az arcod? Igaz: a *Sülchon Orüch*-ban az áll, hogy az embernek gyászolnia kell a szentély elpusztulása miatt, de bölcsseink azt tanítják: Az arcon a vigasság — a lélekben szomorúság! Hidd el nekem, hogy ha éjszaka felzendül panaszos gyászdalunk, megered a könny a szemünkbe és mégis sirva vigadunk... Lásd az igazi *chószid* olyan, mint a bölcsőbéli gyermek, vagy mint az Ég a nyári vihar után: egyik szemével sir, a másikkal nevet... Hagyd a szomorúságot mélyen, bent! Ne vidd ki a világra! Hadd üljön vidámság az arcon és ne üzd el innen! Így tanultam ezt én mesteremtől, a nikolsburgi Reb Smelketől...

Es a lublini szeméből megereedtek a könnyek, amelyek végigfutottak derűs, mosolygó arcán. Majd így folytatta:

— Ide halgass! Volt egyszer egy király, akinek sok baja volt alattalóval, akik föllázadtak ellene, elűzték a trónjáról és messzire földre kergették száműzésbe. A szegény király elbujdosott az idegenbe. Sokat bolyongott, vándorolt, éhezett, szomjazott, amíg egyszer megkönyörült rajta az Ur és elvezette egy régi hűséges barátjához, aki szívesen fogadta, kedvébe járt neki és lakomához ültette a szegény, száműzött királyt. Ahogy a lakomához telepedett a bujdosó király és az első falatot józuen lenyelte, meglepetve látja, hogy régi barátjának szeméből kicsordul a könny. „Miért sírsz, kedves barátom?” szölt hozzá csodálkozva a király. „Hogyne sírnék, fölséges királyom, — felelte barátja — mikor arra gondolok, hogy te, a hatalmas gazdag király ilyen nyomorúságra jutottál... Szívemből számlak kegyetlen sorsod miatt: ezért sírok. De azért is sírok mert örülöm, hogy egyszer, annyi esztendő után, mégis viszontlát-hatlak, hogy házamba léptél, szolgálatodra leletek és megmutathatom hűségemet, szereteteimet...”

— Érted-e a példát? — kérdezte a lublini, figyelmesen hallgató vendégét... Tudod-e most már merre vezet a *chószidok* útja bánaton és örömmön keresztül? Ha megértetted, akkor érzem, köztünk maradsz egész szívvel, egész lelkeddel.

A vendég megköszönte a lublininak az őszinte, kedves, sziből jövő szavakat. Most úgy érezte, hogy ez a kis eibeszelés föllobban-totta lelkében a világosság lángját. Szekérre ült, visszahajtott lakóhelyére, ahol lelkesedve hirdette a *chószidok* életének tökéletes szépségeit.

Kizárólag egyedül orthodox kóser

WEISZ MÓR keksz, kétszersült és süteménygyára
Budapest, VII., Dob ucca 22. — Telefon: 42-3-65.
Nápolyi, csokoládédessert, tortakülönlegességek.

— A budapesti orthodox rabbiság felügyelete alatt. —

Első forrásból kaphat ezüst tórafelszerelést, szédertálat, gyertyatartót, menórát, arany, ezüst és brilliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó

ékszerésznél,
Budapest, VII., Király-u. 21. Tel.: 38-1-10.
Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árak.

Szlovákiából

A „Machziké Hajesivósz” központi választmánya vasárnap Érsekújvárt ülésezett. Herzog Gyula elnök jelenti, hogy a kedvezőtlen viszonyok ellenére sikerült az egyesület bevételeit jelentékenyen fokozni és a téli hónapokra nagyobb tartalékokat gyűjteni, ami a M. H. céltudatosan kiépített szervezetének köszönhető. Ennek folytán az egyesület abban a helyzetben van, hogy a most megindult téli szemeszterre a jesivák szubvencióját felemelhette. A választmány jegyzőkönyvéleg mondott köszönetet a vezetőségnek, de különösen Eckstein szeredi főrabbinak, aki a M. H. felvirágzása érdekében fáradhatatlan munkát fejt ki.

Furcsa ügy. A sztropkói „Kinjan Sz'fórim” ifjúsági egylettel állandóan harcban áll az ottani mizrachista ifjúsági egylet. Ez utóbbi, *Szimchász-Tajro* este behatolt a másik egylet helyiségébe s onnan kivett két széfer-tórárt. Ezért a tetteért a rabbiság arra ítélte őket, hogy nyilvános ítéletet keretében kérjenek bocsánatot a Tóráról.

Viszálykodás a pozsonyi neológ hitközségben. Lapjelentések szerint a pozsonyi neológ hitközség eljárásága és hitszónoka dr. Funk között a három évtizedes viszálykodás az eddiginél nagyobb mértékben fellángolt, mivel a rabbi állítolag a felsőbb hatóságoknál befeketítette politikailag az eljáráságát.

Eperjesről jelentik: A november 6-án lefolyt hitközségi választásnál az eddigi uralmon levő Preisz-párt teljes vereséget szenvedett és a purifikációs párt győzött.

A bratislavai Agudas Jiszroél ifjúsági egyesület az elmúlt vasárnap tartotta tizenharmadik nagy közgyűlését, az Agüdónak az Edlhofban levő nagytermében. *Weisz Miksa* elnök megnyitójában kérte a tagokat, hogy a Tóra eszméiért való küzdelmet folytassák odaadással. *Kotli Emil* az egylet pénzügyi helyzetéről mondott beszámolót, *Braun J. Joél* szerkesztő pedig az Agüdo husz éves fennállása alkalmával ennek a világszervezetnek jelentőségéről szónokolt. Utána diskusszió következett, amelynek eredménye gyanánt több megszívlelendő s követendő indítványt fogadtak el a Tóra-tanulás előmozdítására. Így például: 1. Az egyik terem egész nap fűtve és nyitva lesz a Tórát

tanulók részére. 2. A tanulás ezentaltesben történik, hogy azok se veszítsék el kedvüket, akik néhányszor kimaradnak a siürből és így a csoportos tanulás mellett elvesztik az összefüggést. 3. A nem jesivát jártakból kisebb csoportokat alakítanak és azoknak tanítására egy-egy jesivát járt tag vállalkozik, hogy így az egyéni tanítás révén az eredmény sikeresebb legyen. — Elfogadtak továbbá oly indítványt, hogy a tagoknak nem szabad vallástörvényi aggályok alá eső szórakozó helyeket látogatni. — Az új választáson a régi vezetőséget újból megválasztották.

New-York zsidó kormányzója

Franklin Roosevelt amerikai elnökkel való választása következtében New-York kormányzó méltósága az eddigi alkormányzóra Herbert Lehmann-ra szállt. Az új kormányzó 54 éves és a Joint amerikai zsidó jótékonyági egyesület elnökségében foglalt helyet. (A Joint tudvalevőleg a háború utáni években az összes európai országokban zsidó segélyakciókat rendezett.)

Az idősebb jesivabócherek elhelyezkedéséhez

A *Zsidó Ujság* két hét előtti számában Löwy Fülöp (Pozsony) cikket irt, melyben a jesivaifjúság elhelyezkedésének biztosítását teszi fejezetébe tárgyává s azt hangoztatja, hogy azon az ifjúságon kell segítenünk elsősorban, amely 20—22 éves koráig a jesiván tanult s annyi erkölcsi, szellemi és vallási tökéletet gyűjtött, hogy annak kamataiból valódi vallásos életet folytathat. Ezeknek az ifjaknak elhelyezkedési lehetősége a zsidóság jövőjének kérdése — mondja a cikkíró. Az eszme üdvös, a célkitűzés helyes, csak erélyesen hozzá kell látni a megvalósításához. A gondolatot azonban népszerűsíteni kell. Hirdetni kell, hogy: egy 22 éves adósságnélküli, a jesiva tanulmányai által komoly karakterre nevelt bócher mint parti ér annyit, mint egy 30 éves felüli kereskedő, aki telve van adóssággal. Ha ezt a kétségtelen igazságot népszerűsítjük, visszatérnek részben a régi idők, amikor a jó bóchert keresték vőnek.

R. Jajnoson Eibeschtzról (Rebbe Reb Jajnoson) azt mondják, hogy jesiváján nem volt 18 éves felüli bócher, mert eddig mindegyiknek szerzett oly *síducho*t, hogy házassága után is tovább tanulhatott, mert állandóan jöttek hozzá emberek, akik lányaik részére talmudtudóst kerestek. Ma? Ha valaki bócher volt, ez a partinál legfeljebb — nem hátrány. A kor? Legjobb. a keserű mondás szerint, 30 után, mert a *s'ajsim* után való nősülést megengedi a *Sülchon Örűch*. (A mondás gunya abban rejlik, hogy a Sülchon Örűch engedélye a gyászolóra vonatkozik, a *s'ajsim*, 30 nap befejezése után.) S milyen a mai viszonyok mellett egy 30 éves kereskedő helyzete. Vagyona nincs, de van adóssága. Hozományra vár az üzlet, de várnak türelmetlen hitelezői. Ilyen viszonyokra céloz a *gemóre*, amikor azt mondja, hogy a nősüléshez való eljutás olyan nehéz mint a tenger kettészelése (*Kóse zivűgaj sel odom ki-ki-riás jam szűl*). Mit jelent a tenger kettészelésével való összehasonlítás? Egy midras szerint a Sóstenger (jam szűl) nem hasadt ketté, csak amikor látta az Egyiptomból hozott aranyat, ezüstöt (*r'chus miczrajim roó bejódóm*). Ilyenek és ilyfajta hozományvadászati házasságok nem jönnek létre, csak amikor az arany és az ezüst láthatáron van. Ilyen viszonyok mellett egy rendes 22 éves bócherre, akinek nincs adóssága, de erkölcsi s vallási tökéje van, bátran rábízhatja egy gondos apa, aki felelőssége tudatában él, az ő gyermekét, jobban mint egy évtizedes multtal s adósságokkal rendelkező kereskedőre.

A Löwy ur által felvetett terv keresztülvitelét megkönnyítené, ha minden jesiva vezető a nála tanuló 20 éves felüli növendékekről jelentést küldene a Tomché Jesivósz-nak és megírná személyi, anyagi viszonyait s a többi idevonatkozó körülményeket. A Tomché Jesivósz vállalhatná a közvetítést, népszerűsítést adhatna a gondolatnak és a sachónűsz-díjak gyarapíthatná is a T. J. segélyalapját.

Hirsch Hermann (Kiskunfélegyháza)

Reformisztikus furcsaságok

A berlini reformtemplomban, ahol férfiak és nők, az előbbieket hajadon fővel, együtt ülnek, évtizedek óta csak vasárnapi ájtatoskodás volt. Most a templom vezetősege jelenti, hogy a hét órai esti üzleti zárást következtében péntek este is ájtatoskodást fognak tartani. 7 óra után gyertyagyújtás is lesz a templomban, bár — mint jelenti — tudják, hogy ilyenkor, a sabosz beállta után a „rég”i ritus ezt tiltja. E templomi „zsúr”-ok alkalmából a bibliából szavalni fog Trietsch asszony, a híres színésznő, aki teljesen ingyen végzi ezt a produkciót és az ezért őt megillető tiszteletdíjat a hitközségi aggoknak juttatja. Az utóbbi jótékony szép gesztuson kívül a többi valóságos kigunyolása a zsidó vallásos érzésnek és hagyományoknak.

Az ungvári Országos Hivatal átírata a ruszinszkói Orthodox Iroda ügyében

A *Zsidó Ujság* többször adott hírt arról a törekvésről, amely a ruszinszkói hitközségek országos szervezését célozza. Egyik részről a pozsonyi orthodox irodához való csatlakozással képzelik a szervezkedést. Ezzel ellentétben a munkácsi és ungvári hitközség, valamint több ruszinszkói orth. közéleti kiválóságnak nézete szerint teljesen önálló irodát kell felállítani. Az önálló iroda ügye most kedvező fordulatot nyert, amennyiben a további szervezkedéshez megkapta a közjogi alapot. A ruszinszkói Országos Hivaltól ugyanis az önálló orthodox iroda székhelyének kiszemelt uzhorodói hitközséghez leérkezett a következő leirat:

Országos Hivatal P. K. R. részére, Uzhorodon.

89.298—III. 4—932.

Tárgy: Orth. izr. hitközségek szervezkedése — számhoz, 1932. IX. 18-ról.

Orth. Izr. Hitközségi Elöljáróságának, Uzhorod.

Fenti jelentését, mely szerint az 58.956/932. számú rendelet értelmében megindított országos szervezkedési akcióhoz az anyahitközségek 27 összámból eddig 19 jelentette be csatlakozását: tudomásul veszem.

Professor és rebbe

Israels nagytudományu berlini orvostanár emlékünnepe alkalmából a visszaemlékezések egész sorát ujtják fel, de talán valamennyi közül a legjellemzőbb és legérdekesebb Israelsnek egyik operációja, ami nem történt meg. Erről az esetről — amelynek misztikus vonatkozásairól érdemes elgondolkozni — az elköltözött sebész egyik leghívebb barátja ezt mondta el:

Idestova tizennyolc éve lesz. Bécsben laktam egy hotelben, ott ismerkedtem meg egy lengyel családdal, amely a telet szintén a császárvárosban töltötte. Az apa a világi és a talmudtudományokban egyaránt jártas volt, akinek szellemes társalgása sok kedves órát szerzett nekem. Egyszer, beszéd közben egy rebberől esett szó. Akkor csodálkoztam el csak igazán: az emberem, aki meglehetősen éles kritikával bírálta a lengyel viszonyokat, valóságos rajongással beszélt a városbeli csodarabbiról. Hogy milyen szent, visszavonult életet él; valóságos aszkéta, szombat-ünnepnapon még megízlelt a húst, de különben soha: a háza bőségsben uszhatna, de földdel kitapasztott szerény kis hajlékban lakik, amellet boldog megelégedettség sugárzik az arcáról, a feleségéről — s ezt a boldogságot a tanulás, a tudás adta meg neki, amely életét teljesen betölti. Annyi jószág van benne, — szólt emberem lelkesedve — olyan tiszta a lelke, a szive olyan irtalmas, hogy nemcsak a zsidók, a keresztények is, mint valami rendkívüli emberre tekintenek fel rája.

— De hogyan került „csodarabbi” hírébe? — vetettem közbe.
— Azt nem tudom. De mindenki úgy hisz benne, mint valami szent férfiban, akinek az I'ten különös, titkos erőt adott. Az emberek sorsuk döntő percében töle kérnek tanácsot s úgy megfogadják a szavait, mintha csak égi kinyilatkoztatás volna.

— Olyan fölényes a tudása? — kérdeztem.

— Ez nem a tudáson fordul meg, A hiten... És a hit nagy szó. Erősebb, mint a világ minden tudománya. A hitben benne van az erő, az akarat, a reménység... több is: a biztosság. És ha a hit csatára kel a tudománnyal?... Elmondok egy dolgot: esküvel is megerősíthetem, de tanúságot tehet rá egy csomó ember is. Hallgassa meg és aztán ítéljen...

Kiváncsian huztam közelebb a karoszekemet és kértem, beszéljen. Az ember megcsóválta:

— Van egy jó barátom. Nevezük W-nek — a név nem fontos, ha kell a neve, pontosan megmondom — szóval W., aki kedves emberem, igen jól ismeri az említett rebbet, akinek egyik lelkes tisztelője. Elég az hozzá, hogy egyszer csak a rabbi sürgőnyt kap barátomtól, aki akkor éppen üzleti uton járt, hogy nagy a baj, igen súlyos a helyzet. Israels tanár már többször megvizsgálta s a vizsgálat eredményeképpen operációnak akarja alávetni: arra kéri a rabbit, imádkozzon érte, mert a műtét halaszthatatlan és súlyos és adjon neki tanácsot mitévő legyen?

— A rebbe a sürgönyre röviden válaszolt. Csak ennyit: „Nicht operieren!”

— Barátom megmutatta a választ Israelsnek, aki nem tudott hová lenni a csodálkozástól. — Uram — szólt hozzá — az Ön állapota olyan veszedelmes, hogy kár minden percért. Sürgönyözze meg a rabbinak, a műtétet nem szabad elhalasztani.

— Elmegy a második sürgöny. Ez már hosszabb volt. A barátom részletesen kifejtette benne Israels véleményét. A rebbe felelete megint csak két szó volt: Nicht operieren!

— Israels rettenetes haragra gyulladt. Orvosi lelkiismeretem tiltakozik az ilyen eljárás ellen — fakadt ki keményen. — Azt megértem, hogy hisz a rabban, aki

A fentiekre való tekintettel felhívom az Elöljáróságot, hogy az ügyet tovább vezesse, s pedig, hogy a szóbanlevő hitközségek megválasztott képviselői ideiglenes vezetőséget válasszanak s az alapszabályokat dolgozzák ki.

Az ügy állásáról kiértésítendő a többi anyahitközségek is, hogy csatlakozásukat még a közgyűlés előtt bejelenthessék.

A további intézkedésekről jelentést kérek.

Uzhorod, 1932. nov. 5.

Rozypal országos elnök

Önök régi, bizalmas embere, de végre is én vagyok az orvos, a sebész! Telegrafáljon neki az én nevemben. Még egyszer, utoljára: Operation muss unbedingt stattfinden.

— Másnap megjött a válasz. Igen lakonikus volt! Operation muss nicht unbedingt stattfinden!

— Mielőtt azonban még az utolsó sürgöny elment volna, otthon, a kis lengyel városban nagy volt a kavargás. Ha ott valaki telegramot kap, a következő percben az egész város tudja. Az öreg talmudisták összeültek, tanakodtak. Végre is az egyikük, egy nyolcvan éves öreg zsidó odament a rabbihoz és azt mondta neki, gondolja meg jól a rebbe, milyen felelősséget vesz magára, ha a nagy hírű berlini sebész javaslata ellen lebeszéli a beteget az operációról. A rabbi erre összehívta barátait és ezt a választ adta nekik:

En állom a felelősséget, Ha megoperáltatja magát, a jó I'ten talán segíthet rajta. Ha a műtét elmarad — a jó I'ten megsegíti.

A rabbi kategórikus feleletére elment a sürgönyválasz. Barátom nem operáltatta meg magát. Israels konziliumot hívott össze. Az orvosok kérve kérték, engedje magát megoperáltatni, de hasztalan volt minden kérés, fenyegetőzés: a rebbe szava erősebb volt...

— És mi lett vele? — kérdeztem tőle fojtott izgalommal.

Ebben a percben kopogtak a szoba ajtaján. Egy friss, életerős ember lépett be rajta. — Ime, a halálos beteg! — szólt mosolygva az ismerősöm. — Éppen most méltam el elmaradt operációja históriáját... Milyen különös véletlen, hogy éppen most állít be!...

A látogatónk arca egy pillanatra elkomolyodott.

— Israels nagy ember, nagy tudós, — szólt. De az én rebbem!... Igen, mégis csak ő volt az aki megmentette az életemet!...

PARÓKA

elsőrendű kivitelben a legjutányosabb áron

Visó Márknénál
VII. Király u. 1. (Orczy ház) kapható.

Az Aguillár-család

Elbeszélés. 26. Irta: Dr. Lehmann, mainzi rabbi
(Fordította: MÜLLER IGNÁC)

Donna Annunciata, aki az inquisició poroszói elől menekülve Donna Grácia de Lima nevet vette föl, mint ismeretes, Inez leánykájával atyjának testvérénél Donna Katharina de Montalto asszonynál talált menedéket. Egy-néhány év után Donna Katharina magához vette elhunyt fiának leányát is, aki Burgosban lakott ezelőtt. Francesca, aki épen olyan kora volt, mint Inez, teljesen árván maradt, mert szülei egymásután elhunytak. Majd meghalt a nagyanya is, és Donna Annunciátában, akit ő Donna Grácia név alatt ismert, másik anyát talált és Inez hűséges testvére lett. Donna Grácia az árváról úgy gondoskodott, mintha a saját gyermeke lett volna és a legnagyobb gondossággal ügyelt a gyermek nevelésére. A felnövő leányok nem tudták megérteni, hogy miért olyan szomorú. Valóban: egész kedélyét áthatotta egy állandó szomorúság, folyton gyászolta a férjét, akiről azt hitte, hogy az inquisició élve elégettette és gyászolta a fiát, akiről nem hallott semmit sem. Csendesen és magányosan élte le napjait, a Las Infantosa elővárosában levő házában, teljesen a gyermekek nevelésének szentelve magát, sohasem ment ki, sohasem fogadott társaságot. Most sem akarta a gyermekeket kiengedni, dehát ezekkel a fiatalokkal nem lehet kitartani és egyszerre a fejükbe vették, hogy meg kell nézniök a bikaviadalokat. Hiába mondotta, hogy ne menjenek, nem hallgattak rá, hanem inkább őt kezdték rábeszélni, hogy kísérelje el őket. De természetesen erre nem sikerült őt rábírnai, nem érzett ő több örömet e földön, amióta férjét és gyermekét elvesztette. Végre belátta, hogy még sem foszthatja meg a fiatalokat az örömtől s azért megengedte, hogy megnézzék a látványosságot és rábizta őket Don Jozes de Riaz-Montalto nevű fiatal nemesre, aki nagynéje révén rokona is volt. Így mentek ki hárman és így fedezte föl őket Fray Balthazár.

Mikor elérkeztek oda, a tömeg már türelmetlenül teli torokkal kiáltotta: *los toros, los toros!* (a bikákat!) a bikákat!) Útőgették botokkal a padlót, lábaikkal kapálóztak, már 10 óra is elmúlt és még mindig nem kezdték meg a viadalokat. Akkor a király az erkélyről ledobja a bikaol kulcsát és beeresztenek 13 vagy 14 bikát; zöld, piros és fekete szalagokkal voltak díszítve. Utána egyet hagynak csak az arénában, a többieket visszakergetik az ölbe. Most megkezdődött a viadal, a vivómesterség szabályai szerint. Legelőször jönnek a lovas vívók; a feldühösített bikák rárohannak több lóra s úgy megöklelik, hogy beleik kifordulnak és a rajtuk ülő lánzsások (pikadorok) a lovak hullája alá kerülnek; de ki törődik most a kimult lovakkal és az alája temetett lánzsással? a gyalogos torrero (viador) foglalkoztatja a bikát és a lánzsások ráérnek közben kimászni a lovak hullái alól.

Miután a bika már több viadossal szemben tartotta magát, megjelenik az akinek hivatása a feldühített állatot leszurni: a matador. A legnagyobb mértékben ingerli a bikát, de most szerencsétlenségére belekerül a cirkusz deszkafala és a bika közé, el van veszve, hogyha nem ug-

rik át a deszkafalon a közönség közé, de ahoz a matador büszke, félti a presztízst. Abban a pillanatban, amikor a bika egy kissé leengedi a szarvait, hogy azután neki menjen és felnyársalja, a vakmerő viador ráteszi a lábát a szarvai közé és csodálatos fürgeséggel és háborzongató merészséggel átugrik az állat fején keresztül. A csodálkozás moraja és végtelen öröm kiáltása jutalmazza meg a matadornak merész és ügyes mozdulatát, de szerencsétlenségére a király szórakozottságában nem látta, hogy mi történt, megkérdezi, hogy mi az oka az ujjongásnak, mire elmondják neki és ő erre nem sokat gondolkozva, azt mondja: „Da capo! (Ismételje még egyszer.)

A király természetesen meg akarta tisztelni a matadort, azt hitte, hogy valami szinpadon produkálja magát egy művész. A király szava azonban parancs és így tehát megkísérli még egyszer megtenni azt, ami egyszer halálos veszedelemben és tomboló lelkesedés pillanatában sikerült neki.

Ujra megpróbálja a mesterugrást, de nem sikerül. A bika hirtelenül felemeli fejét, bevágja szarvait a szerencsétlen ember hasába és a bika fejét, mint egy véres diadalkoszoru körülveszi a felökletnek egész belső része és a bika, mintegy kielégítve, csendesen és büszkén körüljár mintha a közönségnek akarná mutogatni diadaljelét.

— Oh I'tenem milyen borzalmas, szölt Inez az ő kíséreléséhez, menjünk haza, milyen igaza volt anyámnak, amikor azt akarta, hogy ne menjünk el erre a szörnyűség színjátékhoz.

Francesca is az izgalomtól dideregve mondja: „Igen, menni akarunk.”

Az őket kísérő fiatalember megteszi az előkészületeket a távozásra, de egyszerre hozzájuk lép egy dominikánusi szerzetes — mi már tudjuk, hogy Balthazár volt — s így szól hozzájuk:

— El akarnak menni már a hölgyek? Csak nem azért, mert ez az ügyetlen bika-viador életével fizetett az ő hozzá nem értéséért. Hát ki írta neki elő, hogy ne értesse a mesteriségét, igazi becsületes spanyolhoz méltóan? Az igazi spanyolt nem is izgatja az ilyesmi annyira, hogy hirtelen itthagya az arénát. Ezt csak olyanok teszik, akiknek ereiben már vagy zsidó vér csörgedezik.

Nagy rettegéssel hallották a megszólítottak a dominikánus beszédét. Anélkül, hogy egy szót is szóltak volna, leültek ismét.

— Egész biztos, hogy marannok, mormogta magában, jó nyomon vagyok, hogyan ijedeztek, mennyire elcsápadtak. S ez a feltűnő hasonlatosság a szép zsidó asszonnyal.

Ujra megkezdődött a játék. A bika már félig halálra van izgatva, de egyre-másra dobznak beléje tüzes-banderillákat, azaz kis botokat fordított vascsucsal, amelyen égő, rakétaival ellátott tapló van. A banderilla majd a nyakán, majd a hátán érte az állatot. A rakéták pattannak és a kinzott bika hátán állandóan tűz lángol, behatol a lánzsák s a nyilak okozta sebekbe és örületig kergeti. Kétségbeesve ugrik ide-oda a bika, majd újra felugrik. Új matador lép az arénába, a megöltet már elfeledte mindenki. Odamegy a bika elé, kardját kibuzza, két válla közé szurja úgy, hogy szívét érje a szurás, hangtalanul onlik össze a hatalmas állat. A tömeg tombol és virágot hint az állat legyőzőjére. (Folyt. köv.)

kozmetikai intézete: Hajszálok kiirtása arcról, karról, szépségápolás, helyisoványítás legmodernebb alapon, szemölcsirtás, hám lasztások (Dijitalan tanácsadás) „MIRACLE” hajeltávolító szer szétküldése utasítással: Budapest, VI., Andrassy ut 38. (Párizsi Áruházal szemben) Tel.: 15-7-98. Kérjen prospektust!

Pollák Sarolta

Az európai zsidóság helyzete

Londonból jelentik: A *Board of Deputies of British Jews* a napokban megtartott ülésén Leonard G. Montefiore, az *Anglo-Jewish Association* és a *Joint Foreign Committee* elnöke jelentést terjesztett elő a különböző országok zsidóságának helyzetéről.

— A zsidók gazdasági helyzete — mondotta többek között — az összes országokban igen súlyos. Politikai tekintetben azonban bizonyos kilátások mutatkoznak.

— A fekete pont Ausztria. A fajvédő diákság magatartása súlyos veszedelmet jelent. Ha a diákok brutalitásai zsidó kolégáikkal szemben megismételődnek, úgy azt a szimpátiát, aminek még örvend Ausztria a külföldön, meg kell rövidítenünk. Spanyolországban és Olaszországban „Cion bölcseinek jegyzőkönyvét” terjesztik, amelyre eljuttattuk ezeket az országokba Lucien Wolf és a londoni „Times” erre vonatkozó válasziratait.

— Romániában Maniu elnöklete alatt új kormány alakult. Titulescunak, a kisebbségi kérdés egyik ismert szakértőjének, külügyminiszterre való kinevezése reményt nyújt

arra, hogy Románia megfelelőbb módon fogja kezelni a kisebbségi kérdést. A napokban beszélgetést folytattam — mondotta Montefiore — Ciotori román követ-ségi titkárral, aki kijelentette, hogy a román kormány határozott kívánsága a *Joint Foreign szervezetével való együttműködés a romániai zsidókérdés megoldásának ügyében*. A követ-ségi titkár közölte, hogy a kormány a közel jövőben új állampolgársági törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé. Ciotori közvetíteni fogja a román kormány a *Joint Foreign Committee* memorandumát az állampolgársági kérdés ügyében. Az antiszemita kilengések ellen is szigorú törvényeket fog életbeléptetni az új román kormány.

A nyirbogati főrabbi

Nyirbogatóról írják nekünk: Itt hagyott bennünket a mi nagy cadikunk! Negyvenkét évén keresztül szórta lelki kincsének és nagy tudásának gazdagságát R. Slajmo Léb Weinberger z. c. l. Csodálatos ember-szeretet, nagy tudás, utólrhetetlen íten-félelem jellemezték őt. 76 éves lett. Nemes lelkét nov. 4-én pénteken este lehelte ki

meghatón. — Munkácsról jelentik: A benedikovcei rebbe, aki többi éveit Munkácson töltötte, elhunyt. Vasárnap temették nagy részvétellel. — תנצ"ה

— RABBIKÉPESÍTŐK ÉRVÉNYTELÉNITÉSE. Babad, tarnopoli rabbi, nyilatkozatot tesz közzé, amelyben elmondja, hogy két Bécsből jövő, látszólag vallásos fiatal embernek határozottan adott. Utólag megtudta, hogy a két fiatalember a bécsi rabbiszeminárium hallgatója. Épen ezért a szóban forgó két rabbi-képesítőt érvényteleníti.

— HARMINCEZER LEIT LOPTAK EL A NAGYKÁROLYI FŐRABBITÓL. A „Né-pünk” jelenti: Teitelbaum főrabbit az ün-nepek között az ország minden részéből a hívők száza keresték fel. A hívők közé az idén — úgy látszik — egy hitetlen is került, aki, mikor a főrabbi egy pár percre a szobából kiment, a nyitott szekrényből kilopta az ott borítékban tartott 30 ezer leit. Házi nyomozást vezettek be, mely

Debrecenben. Két nappal előzőleg ugyanis rosszulétről panaszkodott s kivánságára átvitték gyógykezelésre Debrecenbe. Vasárnap korán reggel végezték a táháról, ami után Strasser Salamon főrabbi, Rosenberg rabbi és az elhunytak öccse: R. Eizik Weinberger bucsuztatták heszpedeikben. Ezután a nagy halottat autóra tették és Nyirbogatra hozták. Vagy ezer ember se-reglett össze a vidékről a temetésre, Nyir-egyházáról telt autóbussz hozta a cadik hódolót. Heszpedet tartottak: R. Sölem Eli-ezer Ujfehértóról, a vitkai pap: az elhunyt-nak veje, Halberstam Lieber (Fehérgyarmat), Weinberger Sámuel (Gálszecs), Weinberger Mózes (Félegyháza), Halpern Lipót (Békéscsaba) rabbik; Weinberger Izrael (Opályi) és Rosenberg Saul (Ujfehértó) főrabbi.

A temetőben Teitelbaum (Nyirbátor) és Lichtenstein (Balkány) főrabbi zárták le a heszpedek sorát. Jelen volt még Bródy nagykállói főrabbi, aki a *hakofó*-körmeneteket vezette. A temetés egész estig tartott. A megboldogult utódjait vejét, a vitkai papot választották meg. A megdicsőült fő-rabbink emléke felejthetetlen és áldásos marad. — תנצ"ה

azonban nem vezetett eredményre. A rendőrség nem tették feljelentést. Az ellopott pénz nem is a rabbi tulajdonát képezte, hanem egy vitás ügyből kifolyólag helyezték nála letétbe a pereskedő felek.

— TRAGIKUS ESET. Ullmann R. Ferencné tragikus körülmények között hirtelen elhunyt. A budapesti orthodoxia mélyeséges részvétellel fordul a mélyen sujtott férj és az apa, Zucker Henrik nagykereskedő felé, akik mindketten a hitköz-ség érdemes tagjai.

— A GALANTAI CHABURASZ TAL-MIDIM részére Magyarországból befolyt tételek: Friedmann Efrájim Ujpest gyűjtése 10 P, Weiszberger Dávid Szakály 5 P, Steiner Emil Cell 2 P. *Az egyesület nyomatékkal felkéri a tagokat hogy mindenki tegyen eleget kötelességének és fizesse be pontosan a tagdíjakat!*

— A SOPRONI TIFERESZ BACHURIM gemöre-csoportja az elmúlt szombat este *Bróchajsz*-ra melave malko keretében szijumot rendezett. Posen főrabbi tartalmas hádront mondott. A szijum-banketten felszóltak még: Müller J. E. h.-rabbi, Goldstein Ignác egyes. előadó, Berger Mór, Müller Emil, Goldstein Zoltán.

Szenzációsan
olcsó árban
női divat-,
selyem-, szövet-,
és bársony különlegességek
csak
MÁRKUS LEÓ
áruházában kaphatók
Budapest, Erzsébet-körut 23.

BECKERT HUGÓ
paróka-készítő specialista
A legújabb modellek
állandóan raktáron.
Budapest, Dob ucca 27.
(Skrek-ház) Lift.

Keks- és teasütemény
Szlovénzkóban legolcsóbban szállít,
utánvét mellett
Weisz József
szigoruan orth. kóser sütőde-üzeme,
Surány.
— Kérjen árajánlatot. —

— A „ZSERAWNER“ REBBE BUDAPESTEN. A háborus idők Budapestre menekült rabbijai közül előkelő helyet foglalt el a most Jaroslawban lakó zserawner rebbe, aki a *Chevro-Thillim*-ben töltötte az elmúlt saboszt. Este szijüm misnájosz keretében kitünő *diré-tajró*t mondott. Fel-szólaltak még Grosz budai, Schmalhausen egyesületi, Brizsk gönci, Herskovits saschevra rabbik, Klein Jenő vallásánár.

— A HAJDUBŐSZÖRMÉNYI TIFERESZ BACHURIM, új székházában vasárnap este *Brochajsz* traktátusra szijümt rendezett. Citron József főrabbi szellemes hadront mondott, majd a szijüm-bankett után magas lendületű beszédben hívta fel az ifjúság figyelmét a Tóra tanulás fontosságára és szent parancsaink hű betartására. A Tiferesz Bachurim, nemes, vallásemelő munkájára áldást kérve, fejezte be szavait. Angyal Nándor elnök köszönetet mondott a főrabbi lélekemelő szavaiért, majd ismertette az egyesület eddigi munkáját és további programját.

— A BRISZ-MILÓ ÜGYE OROSZOR-SZÁGBAN. A moszkvai lapok jelentése szerint az orosz felső bíróság most egy majhel ügyében itélkezett. Egy Elkin nevű majhel azzal volt vádolva, hogy körülmételt egy fiut, apja akarata ellenére. A lefolytatott eljárás folyamán kiderült, hogy a körülmételés apja távollétében történt. A gyermek anyjának és nagyjanyjának ki-mondott kérelmére. Második vádpont az volt, hogy tulajdonképpen orvosi teendőt végzett engedély nélkül. Az alsó törvényszék az első vádpontban felmentette a majhelt, a második vádpont miatt pedig 400 rubel pénzbüntetésre ítélte. A moszkvai felsőbb törvényszék most felmentette teljesen Elkin-t, azzal az indokolással, hogy körülmételést az egészségügyi rendszabályok betartásával végezhet minden szakember.

— HALÁLESET. Michalovcéről (Nagy-mihály) jelentik: Hitközségünk nagy gyászát jelenti R. Dóvid Léb Grünfeld metsző hirtelen elhunyt. Vallásossága, puritán jelleme, feltétlen megbízhatósága köztiszteletet szerzett neki. November 7.-én volt a temetése, amelyen bucsuztatták sógora R. Majse Grünberger rabbisági család és Bródy dájon. — תנציה

x HA FÁJ A FEJE ÉS SZÉDÜL, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, mell-szorulást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József“ keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a „Ferenc József“ víz remek természetalkotta hashajtó.

SZOMBATHELYEN
legtisztább és legolcsóbban
étekezhetik
Einhorn Simon orth. vendéglőjében
Erzsébet királyné-utca 5. sz.
Eldorvony és pontozó kizsoltgáló. Lakodalmai jutányosan vállal

Megbízható kóser ecet

a Dunántúlon

כשר למחרון מן המחרון

Igen tisztelt hittestvéreim szíves tudomására hozom, hogy az ecetgyáramban feldolgozandó szesz — bármily áldozatok árán is — kizárólag oly szeszgyárban szereztem be a multban és szerezem be a jelenben is, amely szeszgyárban **borpárlat egyáltalában nem tárolt** és a jelenben sem tárol. Ugyisint közlöm, hogy 36 év óta fennálló ecetgyáramban soha, sem bort, sem borpárlatot fel nem dolgoztam, úgy, hogy ecetképző kádaim **מאין מן המחרון** mentesek.

Fentiéknél fogva az általam feldolgozott és forgalomba hozott szeszecet — rituális szempontból — minden kétséget kizárólag felhasználható. Az ecet minőségéért, feltüntetett savtartalmáért és súlyszertint pontos kiszolgálásáért — cégem közel 4 évtizedes reputációja a garancia. Próbarendeles feladása után mindezekről meggyőződés szerezhető.

Hittestvéri tisztelttel:

Steiner Albert
ecetszeszgyáros
Kapuvár

— BEKÜLDÖTT HIREK. Földesen a „T. B.“ a köv. tisztikart választotta: Elbogen Sámuel elnök, Schwarcz Gyula alelnök, Wohlberg Lajos gondnok, Berger Dezső pénztárnok, Rubicsék Sándor ellenőr, Mautlinger Jenő jegyző stb. — Az *Országos Izraelita Patronázs Egyesület* központi hivatala az Ó-u. 46. sz. alól a VIII., Nagy-fuvaros u. 4. alá költözött. Telefon: 40-6-93.

Családi hírek

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P.)

Hirschfeld Samu és Löwinger Hilda Vác, jegyesek.

Eckstein Adolfinak (Bratislava), Abelesz Rózsikával (Trnava) való eljegyzéséhez szíveslyes mazeltovot kíván a galantai *Chabürass Talm. poszonyi helyicsoportja*.

Koth Miklósnak, Greiner Sándornak és Herzog Ernőnek (Nové Zámky) eljegyzéséhez szíveslyes mazeltovot kíván: Kohn Mór (Stupava — Nové Zámky.)

Lakodalmi díszebéd már P 2,50-től Nissel étteremben, Rombach utca 16.

Szerkesztői üzenetek

L. S., HOLLÓHÁZA: Előfizetés 1933. május 1-ig rendezve. — GYÖNGYÖS: Sajnálattunkra nem szolgálhatunk, szíveskedjék közvetlenül Frtba fordulni. — K. L.: 1. „Doar Hajom“, Jerusalem; 2. Jüdisches Tagblatt, Warszawa. — TÖBBEK: Közleményeik legközelebb.

Apró hirdetések

HUSZONNÉGY év óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b. Telefon. Cégünlküli levelezés.

LÖWINGER SÁMUEL Kaba. Házasság-közvetítő. *Biztos eredmény!* Válaszbélyeg MEISELS házasságokat legdiszkrétebben közvetít. Talizszövyöde, könyvkereskedés. Rombach utca 8. (A Rombach templommal szemben.)

VALLÁSOS megbízható minden leányt keres budapesti család. Ajánlatok „Orthodox“ jellegre a kiadóba küldendő.

INTELLIGENS, kellemes külsejű független urinő, nagyobb vidéki városban, forgalmas helyen jólbevezetett fűszer-vegyeskereskedéssel, némi készpénzzel, férjhez menne, vallásos, szombattartó, komoly uriemberhez, 34—38 évesig. „Korrekct 20“ jelleg.

BENŐSÜLHET rövidáru-fűszerüzletembe vallásos szakmabeli fiatalember. „Vallásos 22“ jelleg.

ORTH. szellemben nevelt, jómódu, fiatal árvaéleány állást keres. Vállal háztartásban való segédkezdést, gyermekgondozást, hetegápolást, stb. Ajánlatokat „szíves-ségből“ jellegre a kiadóhivatal továbbít.

RÉGI, orth. kerületi főrabbiállás, 200 pengő havi fizetéssel, átadó! Kvalifikációval bíró kitünő hitközségek (nőtlenc is). „jó megjelensü“ jellegre irjanak. Válaszbélyeg.

OLCSÓN vennék jesivánk részére *Rambam*, *Pnė Jehajsiut*, *Rashót* és egyéb szfürim. Grünfeld Ferenc, Pásztó.

NYOMORGÓ *özevgyasszony*, nagy családdal, kéri a jószívű emberek támogatását. Pénzt, ruhát a kiadóhivatal továbbít.

MINDENES *szakácsné* orth. háztartás vezetését vállalja. Sajovits Berta, Lujza utca 15. I. em. 20.

ELSŐRENDŰ angol-francia szabónő napi 2 pengőért házakhoz ajánlkozik. Weisz Eugénia, Sólom utca 22. III. 23.

BUTOROZOTT szoba, orth. uricsaládnál urinőnek olesón kiadó. Esetleg kosztal is. Horovitz, Wesselyni utca 66. I. em.

ELADÓ örök áron nagyközségben levő ház üzlettel, italméressel, 2,500 pengőért. „Mezzie“ jelleg. (Válaszbélyeg.)

SKREK-féle vírstli, szalámi, felvágottak, Miskolcon is budapesti árban kapható, Perlsteinél. Széchenyi utca 56.

SZORGALMAS, 45—50 éves asszonynak örökös, kellemes otthont nyújtanék. Németül beszélő előnyben. Kovácsné, trafikos, Biharkeresztes.

SZERÉNYIGÉNYŰ RÓFŐSÉGÉD, fiatal, vallásos, azonnali belépésre állást keres. „Megbízható“ jellegre a kiadóba.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

SPRINGER NYOMDAI MŰINTÉZET, Budapest, VII., Bethlen u. 33. Tel. 40-6-79

אללנע מיינע יידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., KERTÉSZ UCCA 48.
Telefon: 42-5-90. Csekkszám: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ (Kalföldre 25 P.)

Szerkesztő:
Groszberg Jenő

A felekezeti anyakönyvelés ügyében

Rituális szempontból tudvalevőleg a felekezeti anyakönyvbe való bejegyzések rendkívül fontosságúak házasságkötéseknél. Ezen kérdésről a *Zsidó Ujság* több cikket közölt s valóban nem is lehet eléggé nyomtatékosan figyelmeztetni a híveket, a felekezeti anyakönyvelés eszközésének kötelességére. Epen ezért csak helyeselhető a budapesti orth. hitközségnek ez ügyben kibocsátott s alant következő felhívása:

A zsidó felekezeti anyakönyvek mind-azokat az adatokat tartják nyilván, amelyeket az állami anyakönyvekbe be nem

jegyeznek, de felekezeti szempontból fontossággal bírnak. Ilyen adatok születési eseteknél: az újszülött gyermek és szüleinek héber neve, zsidónaptár szerinti születési ideje, leszármazása kajhén vagy lévitól, a körülmételő neve és a körülmételés ideje; házassági eseteknél: az állami törvények szerinti házasságot kötött felek zsidó ritus szerinti egybekelésének a ténye.

Ennek folytán felekezeti szempontból fontossággal bíró esetekben, az érdekelt felek zsidó leszármazásukat csakis a telekezeti anyakönyvek adatai alapján igazolhatják. Amennyiben tehát hitközségi tagjaink a felekezeti anyakönyvelést elmu-

lasztják, az érdekelt feleknek későbbi években nagyobb nehézségei támadhatnak, mert a szükséges adatok utólagos kiderítése: vagy egyáltalában nem lehetséges, vagy pedig sok utánjárást és fáradságot igényel.

Ennélfogva felhívjuk hitközségünk t. tagjait, hogy családjuk körében előforduló minden születési esetet 8 napon belül, esetéseket pedig legalább 3 héttel az esküvő előtt, anyakönyvi hivatalunknál (VII., Dob-ucca 35.) saját érdekükben jelentsenek be.

Obudai FREUDIGER ABRAHAM
hitk. elnök

LÖFFLER HENRIK
hitk. főtítká, anyakönyvvezető

ANTISZEMITIZMUS

„Van-e valami, amire nincs célzás a Tórában?“ kérdi a Talmudban *Rabbi Jajchonon bar Napcho*. Ez a kérdés tolu ajkainkra, amikor egy napilap szerdai számában egy keserű elmefuttatást olvasunk arról, hogy a debreceni egyetemen — a kultuszminiszter, az egyetemi rektor, a professzorok erélyes kijelentése dacára — még mindig vannak incidensek, bár akit megvertek, azt a zsidó hallgatót — már kicsapták. Egy chaszidikus legendával kapcsolatban a keresztény cikkező azt ajánlja a zsidóságuak, hogy hívják *din tajró* elé a Mindenhatót: *miért nem avatkozik be s miért nem óvja meg az ő választott népét.*

Mi, vallásos zsidók, a cikkező eme kesernyés, remélhetőleg jóindulatból fakadó kérdésére csak azzal felelhetünk, hogy ime megvalósítva látjuk a zsolttáros panaszát: „*lomó jajmrü hágajim ajé nó Elajkém* — miért legyen okuk a népeknek azt kérdezni: hol van hát az ő i'tenük?“ Azt is megtalálhatjuk a

mi szent könyveinkben, mint a cikkíró mondja, hogy rajtunk már csak I'ten segíthet. Azt tanuljuk ugyanis *Szajtó* traktátus utolsó misnájában: „*A vajudó korszakban, mikor az arcállanság nő, a drágaság kibírhatatlan lesz, amikor a tudás nem ér semmit, az erkölcsösség le lesz nézve, az igazság eltűnik, amikor a nemzedék arcutolja az eb arcállanságát mutatja — kire támaszkodjunk? Csak a mi Atyánkra a menyegyekben.*“ Valóban csak az Ő segítségére várunk, hogy fel fogja okosítani az embereket nálunk, hogy egy kis ország annyi zsidóaszt tettleg, szóban és írásban nem bir el. A szerdai esti lapokban egyszerre olvashatjuk: a magyar hitlerista-fasiszta mozgalom megindítóját röpirata zsidóellenes megnyilatkozásáért elitelték elsőfokon kéthónapi fogházra feltételesen; Méhely fajvédő professzort második fokozat felmentették, mert megállapítást nyert, hogy „tudományos megállapítás“ volt, amit a zsidóságról mondott s

ami miatt a törvényszék fogházra ítélte; elitelték egy keresztény urat, mert Zsitvay Tibor volt igazságügy-miniszter 1922-ben tartott beszédéből kolportálta azt a részletet, hogy a felekezeti békét fenn kell tartani, de a zsidóság faj; meg azt a kijelentést, hogy mégsem való, hogy minden zsidó gyerekre 14 hold föld essék. (E sorok írója igazán nem mai gyerek, de az ő 14 holdja csak a holdban van.) Az is olvasható az esti lapokban, hogy Schuller Dezső fővárosi tanácsnokot hosszabb szabadságra küldik, mivelhogy a fővárosi jótékonyági akciónál nemcsak kért a gazdag zsidóktól — hanem adott is néhány szegény zsidónak, természetesen csak a num. claus. arányában, ideiglenes, de díjazott alkalmazást. S a zsidóságnak eme sorozatát megkoronázza a debreceni ifjúság állandó incidensrendezése, amellyel szemben az államhatalom — országokat feldaraboló, trónokat ledöntő, dinasztikiát földönfutóvá tevő világ-